

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE HERNIEUWING

Dinsdag 5 mei 2015
Namiddag

**Vraag van Valerie Van Peel aan de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid over
"de wachtlijsten voor een donororgaan" (nr. 3324)**

Valerie Van Peel (N-VA):

Mevrouw de minister, ik zal beginnen met goed nieuws. België heeft in vergelijking met andere landen namelijk relatief veel orgaandonoren. Dat wil echter niet zeggen dat we geen werk meer hebben want er blijft wel een tekort. Een tijd geleden is er een case in de media geweest – ze komen om de zoveel tijd terug – waarbij nog eens naar boven kwam wat voor lijdensweg het voor sommige patiënten is en waartoe dat leidt. Het was het verhaal van de heer Mariën die eigenlijk via Facebook zelf op zoek ging naar eventuele orgaandonoren. Op zich is dat heel begrijpelijk maar het houdt toch ook enkele gevaren in. Ook het UZ Leuven heeft daarop gewezen. Men weet immers nooit of er geen wederdiensten zullen worden gevraagd. Ook het gevaar van mogelijke commercialisering moet kunnen worden uitgesloten. Daar komt nog eens bovenop dat er natuurlijk niet voor niets een wachtlijst met een bepaalde volgorde is.

Mevrouw de minister, ik heb dan ook enkele vragen voor u. Wat is uw standpunt omtrent zo'n eigen initiatief om potentiële orgaandonoren te zoeken als er geen rechtstreekse band bestaat? Is er volgens u nood aan een duidelijk kader om dit te vermijden in de toekomst? Meer globaal, voorziet u in het kader van het nog steeds bestaande tekort aan donororganen in maatregelen om het aangroeien van de wachtlijsten tegen te gaan?

Minister Maggie De Block: Mevrouw Van Peel, de wet van 13 juni 1986 maakt inderdaad een onderscheid tussen de wegneming van organen bij een levende persoon en de wegneming van organen na het overlijden. De wegneming van organen bij een levende persoon kan pas als de donor minstens 18 jaar oud is en hier voorafgaandelijk mee instemt. Bovendien kan een orgaan bij een levende donor enkel in samenwerking met een van de zeven erkende transplantatiecentra worden weggenomen. Men moet het toewijzingsorganisme Eurotransplant snel inlichten over elke procedure en over de compatibiliteit en de kwaliteit van het donororgaan.

Er wordt aan gewerkt om de wachtermijn voor lever- en niertransplantaties te verkorten. Ten eerste is er de nationale campagne Beldonor.be die mensen wil sensibiliseren rond orgaandonatie.

Ten tweede is er de wil om het transplantatieprogramma bij levende donoren nog meer te ontwikkelen. Sedert 2014 stellen de transplantatiecentra voor lever of nier vaker procedures op levende donoren voor. Vandaag worden deze donaties hoofdzakelijk verricht tussen leden van eenzelfde familie. Sinds kort bestaat er echter ook een programma voor de uitwisseling van nieren tussen niet-compatibele koppels via zogenaamde ruiltransplantatie.

Deze uitwisselingen vinden slechts plaats tussen Belgische transplantatiecentra. Er wordt onderzocht hoe we dit systeem naar andere landen kunnen uitbreiden. Tegelijkertijd moeten we inderdaad waakzaam zijn om te vermijden dat hier een commerciële handel in menselijke organen zou ontstaan.

De wet van 13 juni 1986 verplicht de arts die van plan is om een orgaan weg te nemen om na te gaan of de donor zijn beslissing oordeelkundig en met een niet te betwijfelen altruïstisch doel heeft genomen.

Bovendien moet elke wegneming bij levende personen het voorwerp uitmaken van een voorafgaand pluridisciplinair overleg tussen artsen en andere zorgverstrekkers die het vermogen beoordelen van de potentiële donor om in te stemmen met de wegneming van een orgaan.

In een transplantatiecentrum werd een studie afgewerkt die becijfert wat een nierdonatie kost aan een levende donor. Deze studie wordt momenteel uitgebreid naar alle zeven transplantatiecentra in België. Het is de bedoeling om de procedure te verfijnen zodat de levende donor zo correct mogelijk wordt behandeld.

Regelmatig nemen mijn diensten kennis van privéacties door patiënten of hun familie die lang moeten wachten op een orgaan en zelf naar een donor op zoek gaan.

Naargelang de acties waarover het gaat nemen zij contact op met de betrokken mensen, maar het is moeilijk om zicht te krijgen op de vele initiatieven, die onder meer via het internet worden genomen.

U verwijst naar een concreet geval. De Belgische Transplantatieraad en de Belgische Transplantatievereniging buigen zich hierover. Zij zullen binnenkort daarover een advies uitbrengen. Wij wachten dat advies af.

Aan de wachtlijsten wordt gewerkt. Het kan niet zijn dat mensen zelf op zoek gaan, met alle gevaren van dien, en misschien in malafide handen terechtkomen. Ik heb alle begrip voor de emoties en de omstandigheden die ertoe leiden dat men dit wil doen, maar dat wil niet zeggen dat wij dit kunnen toelaten.

Valerie Van Peel (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik volg uw analyse. Ik heb er ook alle begrip voor, maar het wijst op een bestaande problematiek. Ik denk dat men moet opletten dat men de deur voor misbruiken niet openzet. Daar wordt niemand beter van.

Wij hebben het nu alleen over de levende donoren gehad. De wetgeving ter zake is heel goed. Iedereen is donor, behalve als men zich laat registreren als niet-donor.

Omdat hierover echter te weinig wordt gepraat en omdat te weinig actief wordt geregistreerd dat men donor wil zijn, beslist de familie vaak in een heel emotioneel moment, waarvoor ik alle begrip heb, in andere zin of durven artsen daarin niet verder te gaan omdat dit gevoelig ligt bij de familie.

Ik denk dat de rol van de huisarts met het oog op sensibilisering toch wel nog kan worden vergroot zodat er meer actieve registratie is en er meer overleg in de familie over dat onderwerp mogelijk is. Ik weet dat het weer niet evident is, maar het is natuurlijk voor het goede doel.

Minister **Maggie De Block:** Ik begrijp uw terechte vraag. Na 25 jaar praktijk moet ik, hoewel ik weinig taboes ken om een onderwerp aan te snijden, zeggen dat ik de uitleg wel heb gegeven als die werd gevraagd, maar ik heb mij nooit geroepen gevoeld om iemand die mij vroeg om

hem te genezen, te vragen of hij er al aan had gedacht om donor te worden. Dat is een gevoelig onderwerp voor de mensen.

Het is pas als zij in hun omgeving zien dat een leven kan worden veranderd of gered door een donororgaan, dat zij zich daarvoor bewust engageren en bereid zijn donor te worden. Het is en blijft een zeer gevoelige zaak om aan te kaarten, ook als huisarts. Ik denk, eerlijk gezegd, dat de meesten zich daar niet voor geroepen voelen. Ik ga ermee akkoord dat er geen taboe over mag bestaan en dat er meer sensibilisering moet zijn, maar ik wil meegeven dat het zeer gevoelig is om het onderwerp aan te kaarten als huisarts.

La **présidente**: Certaines communes avaient organisé, le jour des élections, la distribution d'informations, puisque c'est un jour où tout le monde vient. Cela a-t-il eu un effet sur le nombre de déclarations spontanées de donateurs?

Minister **Maggie De Block**, ministre: Nous l'avons demandé, mais c'est difficile à déterminer. En effet, dans la commune où une distribution avait été organisée, on ne pouvait pas savoir si les personnes concernées y habitaient, ou si elles avaient déménagé. Cette déclaration doit être faite à la maison communale de la commune où l'on habite. Il faut obtenir le nombre de cas mais pas les noms, car il faut respecter la vie privée. Il n'est pas toujours possible de récolter toutes les informations.

La **présidente**: Les communes sont un bon endroit puisque c'est là qu'on doit faire la démarche. C'est un des grands défis.

Het incident is gesloten.